

Luigi Guissani,
Čemu Crkva, Verbum, Split 2007., str. 338.

Na početku 2007. splitska izdavačka kuća "Verbum" obdabila je čitalačku publiku još jednim vrijednim djelom osnivača pokreta "Comunione e Liberazione" (Zajedništvo i oslobođenje), koji je u Italiji 1969. osnovao svećenik milanske nadbiskupije don Luigi Giussani (1922.-2005.). To je logični završetak objavljivanja trilogije, ciklusa koji Giussani naziva "Hod", prolazak, prolaženje, putovanje ("PerCorso").

Prva dva dijela tog "Hoda" objavljeni su već pod naslovima: *Religiozni smisao* (Verbum, Split 2002.), i *Izazov kršćanstva. Podrijetlo kršćanske pretenzije* (Verbum, Split, 2004.). I konačno, početkom 2007. pojavio se i treći dio trilogije, pod naslovom *Čemu Crkva*.

To djelo je podijeljeno na dva dijela. U prvoj knjizi, i prvom dijelu, pod naslovom "Izazov traje", ili "U srcu problema Crkve", postavlja se pitanje razumijevanja Crkve i iznose određene poteškoće sigurnosti u "događaj Isusa Krista", koji prethodi nastanku Crkve (str. 9-86.). Drugi dio govori o "čimbenicima kršćanskog fenomena u povijesti" (str. 87-163.).

Druga knjiga, pod nazivom "Djelotvorni znak božanskog u povijesti" dijeli se, opet, na dva dijela: "Kako Crkva sebe defini- ra" (str.167-268.), te "Provjera prisutnosti božanskog u životu Crkve" (str. 269-319.).

I što karakterizira ovo Giussanijevo djelo, koje je u biti, priručnik ekleziologije, ili traktat o Crkvi Kristovoj u vremenu i prilikama kada Crkva sve više postaje predmetom kritike i kada je na snazi, kod mnogih suvremenika, pa i samih kršćana, slogan: "Krist-DA, Crkva-NE!"

Dok je prvi dio tog ciklusa, trilogije obilježen nastojanjem da se ispita i pokaže razumnost kršćanskog događaja, sada se ide

na drugu etapu: prijelaz s općenitog kršćanskog osjećaja na kršćansko vjersko iskustvo. I kao logičan završetak tog "puta" jest analiza, ili prikaz samog događaja- povijesnog događaja Crkve, koja je neprekidni "izazov"; koju je teško razumjeti i koja uvijek ostaje i jest "kamen spoticanja" za mnoge.

Ali, Crkva nije samo društvena, izvanjska, fenomenološka i sociološka kategorija. Ona je, prije svega, misterij, otajstvo – djelotvorni znak i očitovanje božanskog u povijesti ljudskoga roda! Dakle, trajni izazov za čovjeka, posebice suvremenog čovjeka, jest Crkva - Crkva Kristova, te kako razumjeti navještaj Radosne vijesti koji nailazi na suprotstavljanje, nerazumijevanje, ravnodušnost?

To suprotstavljanje i nerazumijevanje pojačavaju razni filozofski, sociološki, ideološki sustavi i svjetonazori koji nameću i propagiraju deizam, racionalizam, pozitivizam, tehnicizam, scijentizam i pojednostavljeni humanizam. Svi ti sustavi i pogledi na čovjeka i svijet dovode do praktičnog života u kojemu se razmišlja, živi, zaključuje i djeluje "kao da Bog ne opstoji", kako se to izrazio papa Benedikt XVI. u više navrata, u svojim porukama, homilijama, spisima.

Pisac zaključuje taj dio navodeći velikog teologa i mislioca 20. st. H. de Lubaca: "Ako je Bog Bog, on je unutar života, on je život. Za kršćanina koji zna gledati nema ništa na svijetu što ne otkriva Boga. Sve u svijetu može nas dovesti do Boga" (str. 86.).

Drugi dio knjige "*Čemu Crkva*" posvećen je upravo upućivanju, osvjetljavanju onih djelotvornih znakova božanskog u povijesti i provjera te prisutnosti Božje u životu Crkve. Naglasak je u tom pogledu na Crkvi, na onome što Crkva govori o sebi, kako bi se bolje shvatila svijest koju Crkva ima o sebi. Pisac knjige polazi od novozavjetnog svjedočanstva, ujedinjujući dva čimbenika: ljudski i božanski.

Povijesno-spasenjski proces se nužno ostvario u simbiozi i harmoniji tih dvaju čimbenika. I kao što je to ostvareno, na najuzvišeniji i najotajstveniji način u hipostatsko sjedinjenje Isusa Krista, tako se taj otajstveni vez, povezanost i sklad ostvaruje i u zajednici - Crkvi.

Iako je Crkva vidljiva, ljudska stvarnost, u njoj je prisutno božansko, milosno, vječno, nadnaravno, i ona je onaj trajni paradoks na koji je sjajno ukazao H. de Lubac svojim djelom "*Paradoks i misterij Crkve*". I na Crkvu treba primijeniti one Isusove riječi: "I blago onom tko se ne sablazni o mene" (Lk 7,23.), jer je on prototip Crkve.

Misterij božanskog otkupljenja i spasenjskog očitovanja kroz ljudsko, vidljivo, naravno i opipljivo pisac potkrepljuje konkretnim primjerima iz crkvene povijesti koji pokazuju, ili bolje, očituju to kršćansko iskustvo i rast Crkve. To su, npr. osnivanje i nastanak pojedinih crkvenih redova i družbi, zatim iskustvo i život pojedinih svetaca i svetica Božjih. Svi su oni odgovor na konkretno vrijeme i prilike u povijesti. I "struktura Crkve kao ljudskog oruđa uvijek vidljivo odražava duhovna i kulturna obilježja vremena u kojem djeluje", zaključuje Guissani govor o Crkvi i njezinoj ljudskoj, opipljivoj stvarnosti! (str. 194.).

20 Posebno je vrijedno treće poglavlje i četvrti dio druge knjige koji obrađuje dimenziju božanskog u Crkvi i samu provjeru te prisutnosti u konkretnom životu Crkve (str. 221-317.). Pisac polazi od same svijesti Crkve koja sebe "definira kao nositelja božanske stvarnosti u ljudskom prijenosniku" (str. 222.), te donosi svjedočanstvo, kako Bog preko Crkve pomaže čovjeku da objektivno, jasno i sigurno shvati krajnje značenje, smisao svoga života.

Pisac se služi, pri tome, iskustvom i naukom sv. Augustina, Tome Akvinskog, te suvremenijih autora, kao što su to J. H. Newman, K. Adam, Ch. Moeller, R. Grousset, Henry de Lubac, Rene Latourelle i mnogi drugi.

Jedan od očitijih znakova božanskog u Crkvi jest karizma, dar izvanrednog učiteljstva, bilo u obliku općeg, ekumenskog sabora u Crkvi, ili "kad papa na temelju svoga punog autoriteta želi nešto potvrditi" (str. 232.). To je, konačno, definiranje istine (dogma!). Pri tome pisac obilno koristi tumačenja, objašnjenja koja su već iznosili J.H. Newman u vrijeme rasprava oko dviju definicija I. vat. sabora, te R. Latourelle, Leclercque, Lagrange, Rahner i mnogi drugi. Jednom riječju, i najteža pitanja ekleziologije pisac razjašnjava pristupačnim jezikom, primjerima, iskustvom drugih, te navodeći odgovarajuće teološko objašnjenje provjerenih autora, koji su i danas autoritet i putokaz za produblavanje tih pitanja.

Sve to pokazuje veliku erudiciju samog pisca trilogije "Per-Corso", i jedan novi, osobniji i pristupačniji pristup fenomenu i "dogadaju Crkve". Taj pristup se dobrano razlikuje od akademske, školske ekleziologije i njezinih strogih podjela, analiza i sinteza. Svakako, ova knjiga "Čemu Crkva" koju se mora čitati kao logičan završetak one dvije prethodne, jest veliki doprinos razumijevanju Crkve i njezinog poslanja.

Navještaj Radosne vijesti, kao temeljni zadatak Crkve, te odgoj novih pokoljenja jest pitanje vjernosti Bogu i njegovom spasenjskom naumu u povijesti ljudskog roda.

A da bi se naviještalo i živjelo evanđelje Isusa Krista, treba spoznaja, odgoj i rast u svjesnoj i zreloj vjeri. A to se, sve zajedno, zbiva i ostvaruje preko zajednice vjernika- Crkve. Tom cilju je upravljeno i ovo djelo L. Giussani-ja, čija je trilogija konačno objelodanjena i na hrvatskom jeziku, i tako je obogatila ponudu, te omogućila široki pristup za razumijevanje i produbljavanje kršćanskog nauka i općeg poslanja Crkve.

Knjigu "*Čemu Crkva*", ali i druge dvije prethodne, iz gore spomenute trilogije "*Put*", najtoplije preporučamo, posebice vjeroučiteljima i vjeroučiteljicama, te studentima i studenticama, te učenicima srednjih škola, kao dodatnu i korisnu literaturu. Ona je primjer osobnog, izvornog pristupa i objašnjenja fenomena Crkve i može nas uvesti u dublje poznavanje Crkve i na pronalaženje osobnog odgovora na pitanje: Čemu Crkva i njezino poslanje u svijetu?

Dušan Moro